

Socialdepartementet

103 33 Stockholm

Större flexibilitet i föräldrapenningen – utökade möjligheter att använda dubbeldagar

(S2023/01375)

Försäkringskassan har inga synpunkter på förslaget att antalet föräldrapenningdagar som föräldrar kan använda för samma barn och tid utökas till 60 dagar och att dubbeldagar ska kunna användas fram till dess att barnet är 15 månader. Försäkringskassan vill dock framföra följande.

Avsnitt 2 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Försäkringskassan önskar ett förtydligande av 12 kap. 4 a § så att det framgår av lagtexten att dubbeldagar ska kunna tas ut till och med dagen då barnet fyller 15 månader.

Avsnitt 3 Möjlighet till samtida uttag av föräldrapenning har haft positiva effekter

I avsnitt 3 ges intrycket att dubbeldagar har en direkt effekt på fördelningen av föräldrapenningdagar. Utifrån de tidigare studier som gjorts är det osäkert om denna effekt är kausal, det vill säga att föräldrar som tagit ut dubbeldagar har ett mer jämställt uttag av egna dagar med föräldrapenning på grund av att de tagit ut dubbeldagar. Sambandet kan även förklaras av att föräldrar som är intresserade av att dela föräldrapenningen mer jämställt är mer benägna att ta ut dubbeldagar.

Andelen föräldrapar som delar föräldrapenningen jämställt (med jämställt avses att båda föräldrarna tar ut minst 40 procent) var 20 procent för barn födda 2020, så utvecklingen kan inte sägas ha avstannat. Den långsiktiga trenden är positiv.

Antalet nettodagar i tabellen på s. 8 avser summan av båda föräldrarnas uttag av dubbeldagar. Meningen "Det motsvarar för 2019 ca 27 procent av samtliga barn, och i genomsnitt används 23 dagar per barn." är därför felaktig. En enkel överslagsberäkning ger att det egentliga antalet dagar per barn är hälften av 23.

Avsnitt 5 Konsekvenser av förslagen

Det är en liten andel av föräldrarna som idag tar ut 30 dubbeldagar. Detta talar för att få föräldrar kommer att utnyttja möjligheten till fler dubbeldagar och att effekterna av förslaget därför blir begränsade.

Avsnitt 5.1.2 Konsekvenser för Försäkringskassan

De kostnader som anges i promemorian är beräknade enligt tidigare förslag, som innebar att dubbeldagar skulle kunna användas fram till dess att barnet är två år och utan utökning av antal dagar. Försäkringskassan har gjort en ny beräkning av kostnaderna för införande och löpande kostnader för det nu remitterade förslaget.

Försäkringskassan uppskattar kostnaden till:

- Införandekostnad: ca. 2 miljoner kronor
- Löpande kostnader i handläggningen: 13 miljoner kronor/år

Införandekostnaden på cirka 2 miljoner kronor och ökningen av Försäkringskassans förvaltningskostnader med 13 miljoner kronor per år innebär att Försäkringskassan anslag behöver ökas med samma belopp.

Avsnitt 4.2 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslaget innebär att antalet dubbeldagar utökas för alla föräldrar med barn som inte fyllt 15 månader. Detta försvårar möjligheten att utvärdera reformen eftersom det inte kommer att finnas en naturlig kontrollgrupp att jämföra de berörda föräldrarna med.

Beslut i detta ärende har fattats av rättschef Marie Axelsson i närvaro av rättslig expert Emma Boman, den senare som föredragande.

Marie Axelsson

Emma Boman